



Mededelingen Heemkundige Kring
Groot-Haaltert - 3-maandelijks ledenblad

28e jaargang 2008 - nr. 3

Redactie:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Voorzitter - Secretariaat
Willy De Loose
053/83.08.81

Bestuursleden:

Denderhoutem:
Edgard Huylebroek
Hans Sonck
Haaltert:
Jan Paul De Graeve
Marc De Moyer
John Scheerlinck
Christophe Provost
Heldergem:
Roger De Troyer
William Minnaert
Kerksken:
Joris De Kegel

Documentatiecentrum:

Warandegebouw Sint-Goriksplein 17,
9450 Haaltert.
Open: eerste en derde zondag en tweede
donderdag van de maand van 10 tot 12
uur.

Ruiladres:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Lidmaatschap: € 10
Steunend lid: € 15
Rek.nr. 439-5083061-63
Heemkundige Kring Groot-Haaltert
Email:
willydeloose@skynet.be

Website:

www.hkhaaltert.be

Elke auteur is verantwoordelijk voor
zijn/haar teksten.
Teksten mogen overgenomen worden mits
bronvermelding.

HK Haaltert is lid van 'Heemkunde Oost-Vlaanderen'.

Redactioneel

Even aandacht voor twee nieuwe uitgaven in de Haaltertse bibliografie.

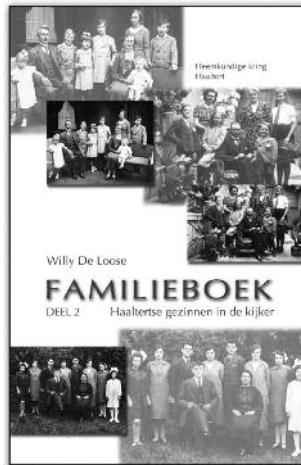
Haaltert, beeldig en beeldrijk.

Een lees- maar vooral kijkboek wordt samengesteld over onze gemeente. Het moet aantonen dat de slogan 'Haaltert, beeldig en beeldrijk' niet uit holle woorden bestaat. Uiteraard worden alle beelden belicht evenals de bestaande wandel- en fietsroutes. Een aantal sfeerbeelden vervolledigen het boek. Verdere informatie in het Infoblad.

Haaltertse gezinnen in de kijker-familieboek deel II.

Na enkele jaren opzoekingswerk stellen wij een nieuw familieboek voor. Dank zij de medewerking van ruim 150 schenkers van waardevolle familiefoto's kunnen wij voor de tweede maal een unieke verzameling aanbieden. Na de positieve respons bij het verschijnen van het eerste deel in 2003, zijn wij ervan overtuigd dat ook dit kijk- en leesboek een succesverhaal wordt.

Wij wensen de lezer alvast een aangename ontdekkingtocht door het verleden van tientallen Haaltertse gezinnen.



Tentoonstelling

HAALTERTSE FAMILIES IN DE KIJKER

Gedurende de weekends van 6 en 13 december wordt een selectie uit de familieboeken I en II tentoongesteld in het centrum "De Warande" bovenzaal Bib. Achterstraat 2, 9450 Haaltert.

De volgende bijdrage van het Daensisme te Kerksken wordt geplaatst naar het decembernummer.

Helden van D-Day:

Petrus en August Van de Velde – Denderhoutem



Peter Vande Velde, 1919-1944. Mann Historical Files

Op de militaire begraafplaats van Bretteville-sur-Laize in de Calvados bevindt zich de laatste rustplaats van korporaal Peter Van De Velde, geboren op 24 oktober 1919 in Denderhoutem. en gesneuveld in Normandië op 12 augustus 1944. Peters naam is niet te vinden op het gedenkmonument in Denderhoutem voor de gevallen voor het vaderland. Zijn naam staat wel voor eeuwig te boek in het Canadese "Second World War Book of Remembrance". Een woordje uitleg.

Peter is de zoon van Amandus Van de Velde en Clementina-Maria Boriau, beiden geboren te Denderhoutem. Amandus en Clementina woonden in Lebeke, niet ver van de kerk. Zij krijgen er 7 kinderen. Amandus en de oudste zoon Joseph trekken in 1924 naar Canada om er in de suikerbietvelden van West Ontario te werken. Zij worden in 1925 gevolgd door de rest van de familie en vestigen zich in Wallaceburg, Ontario, Canada. Jongste zoon Modest wordt er geboren. Deze emigratie is niet zo uitzonderlijk in die dagen. Wallaceburg is rond de eeuwwisseling begonnen met de teelt van suikerbieten en heeft daarvoor een beroep gedaan op de experts bij uitstek: Vlamingen en Noord-Fransen. Bedrijven zoals de Canada & Dominion Sugar Company zoeken geschikt werkvolk en lokken na de 1e wereldoorlog arbeiders door het ticket voor de bootreis gedeeltelijk of helemaal te betalen en in gesubsidieerde woonst te voorzien. De Van De Velde's en de Boriau's zijn dan ook niet alleen en hebben er bv. het gezelschap van de familie Michiel-Amand De Waegeneer en Maria-Magdalene Bevernage, beiden ook van Denderhoutem. Het leven is hard, zeker tijdens de Grote Depressie van de jaren dertig. Naar school gaan zit er niet in. Peter bijvoorbeeld werkt van jongs af in de landbouw als dagloner. 's Winters trekt hij naar de andere kant van Canada en werkt als tweede kok in een houthakkerskampement of later ook in de lokale Dominion Glass Company in Wallaceburg. Niet minder dan 3 zonen Van De Velde (Joseph, August en Peter) melden zich bij het begin van de tweede wereldoorlog

als vrijwilliger bij het The Kents Regiment, met hoofdkwartier in het naburige stadje Chatham, Ontario. Joseph wordt afgekeurd maar niet zo de vrijgezellen Peter en August. Peter, in dienst sinds 6 november 1940, wordt op 7 januari 1942 overgeplaatst naar het 3e Canadese Infanterie Reinforcement Unit en op transport gezet naar Nova Scotia. Vandaar gaat het dan op 4 februari naar Engeland waar hij aankomt op 13 februari 1942. Op 28 mei 1942, na zijn basistraining in Engeland te hebben volbracht, treedt Peter toe tot de Highland Light Infantry of Canada en begint het lange wachten op de invasie van het vasteland. August ondertussen, net als broer Peter eerst bij het Kent Regiment, meldt zich opnieuw als vrijwilliger wanneer op 1 juli 1942 het 1e Canadese Parachute Battalion wordt opgericht. Er bestaan op dat moment nog geen trainingsfaciliteiten voor kandidaat paracommando's in Canada. Zij moeten voor training naar Fort Benning in Georgia, USA of naar Engeland. August, die op dat moment in het hoge noorden van Canada gelegd is, weet van Georgia enkel dat het er veel warmer is en denkt geen twee keer na. August en zijn parachutisten arriveren in juli 1943

in Engeland met de pakketboot Queen Elisabeth. De Canadezen worden samengevoegd met de 6e Britse Luchtlandingsdivisie. Zij dienen zich ook te "herscholen" aangezien de Britten andere parachutes en andere vliegtuigen gebruiken dan de Amerikaanse waarmee de Canadezen tot dan toe getraind hebben. Grote schok voor de Canadezen: in tegenstelling tot para's van het Amerikaanse leger dragen de Britse para's geen veiligheidsparachutes en nog erger: waar in Amerika en Canada elke para zijn parachute zelf vouwt, wordt dat karwei bij de Britten opgeknapt door vrouwen. Dat is er teveel aan voor enkele Canadezen en zij keren terug naar hun vroegere eenheden. Niet zo August. Hem vergaat het goed. Eind 1943 loopt hij geheel bij toeval zijn broer Peter tegen het lijf op Piccadilly Circus in Londen. En hij ontmoet op een dansavond op de RAF Parachute Training School in Ringway (tegenwoordig Manchester Airport), Violet Bradley, afkomstig van Manchester met wie hij zal huwen op 15 mei 1944. Amper drie weken later beleeft August zijn vuurdoop in de nacht van 5 op 6 juni: D-Day. De landing in Normandië is begonnen. August wordt samen met zijn kameraden achter de vijandelijke linies gedropt zo'n 6 uur voor de hoofdmacht arriveert op de stranden van Normandië. De dropping verloopt niet naar verwachting. Luchtafweergeschut maakt dat August en zijn kameraden 50km van het vooropgezette doel belanden. August raakt licht gewond door shrapnel en verliest tijdens de drop ook nog eens zijn geweer. Het duurt vier dagen vooraleer August zich weer bij de rest van de Canadezen kan voegen. De parachutisten zullen ononderbroken doorvechten tot begin september. Op 6 september worden ze teruggevoerd naar Engeland om op krachten te komen. Van de 27 officieren en 516 para's zijn er dan 24 resp. 343 gesneuveld...

Het oorlogsdagboek van de Highland Light Infantry ondertussen vermeldt dat broer Peter op D-Day omstreeks 11u. in de voormiddag voet zet op Franse bodem op Juno Beach. Twee jongens van Denderhoutem zijn dus rechtstreeks betrokken bij de gebeurtenissen van die historische 6e juni, 1944! Peter zal later van nabij de bijzonder hevige gevechten in Buron en Caen meemaken. Hij krijgt de eer om na de inname van Caen de Britse Union Jack te helpen hijsen

over de stad. De foto verschijnt in alle kranten in Canada. Eind juli, begin augustus 1944 bevinden de legergroepen van beide broers zich op een goede 25km van mekaar, en August beslist een Duitse motor te "lenen" om zijn broer te gaan bezoeken. Het weerzien is hartelijk maar het zal ook de laatste maal zijn dat August zijn broer in levende lijve ziet. Peter komt om bij een Duitse mortieraanval op 12 augustus 1944 tijdens de hevige gevechten bij de "Zak van Falaise" waar de Canadezen en de Amerikanen 150.000 Duitsers in de tang trachten te nemen. Het oorlogsdagboek van de Highland Light Infantry vermeldt voor die dag: "Situatie onveranderd. Wij kwamen onder occasioneel mortier -en artillerievuur. Veel vijandelijke activiteit waargenomen nabij Quesnoy bos. Verschillende 80mm kanonnen gespot. C Company lag onder vuur van scherpshutters. Scouts hebben getracht deze te lokaliseren maar zijn daar niet in geslaagd. Het



Grafzerk van Peter Vande Velde, te Breteville-sur-Laize (Fr.)

weer: helder, warm. Zichtbaarheid: uitstekend". En dat is het dan. Het doet wat denken aan "Aan het westelijke front geen nieuws". Peter sterft die dag in de armen van zijn beste vriend Wes Bundy (1). Het zal meer dan twee maanden duren voor August het overlijden van zijn broer verneemt. Voor August is de oorlog echter nog lang niet ten einde.



August "Augie" Van De Velde, tezamen met zoon Randy voor de Cenotaph die in Wallaceburg, Canada de lokale oorlogshelden herdenkt. Foto Fred Groves

August en zijn parachutisten komen opnieuw in actie in december 1944. Het Duitse Ardennenoffensief is losgebarsten en de nood is hoog bij de geallieerden. De Canadezen varen op Kerstdag af naar Oostende. Het weer is immers te slecht om een luchtlanding uit te voeren. Zij arriveren op 2 januari 1945 aan het front. Het 1e Canadese Parachute Battalion is de enige Canadese formatie die deelneemt aan de gevechten van deze "Battle of the Bulge". August herinnert zich dat het bitter koud was, dat het bijzonder moeilijk was om zich in te graven in de bevroren grond, dat zelfs de tanks het moeilijk hadden om niet van de weg te glijden, dat de gevechten hevig waren, dat zij voortdurend onder Duits mortier- en geweervuur lagen en dat het louter een kwestie van geluk was wie overleefde en wie niet. Voorts profiteren van elke pauze in de gevechten om wat te slapen; maakte niet uit waar, stallen, boerderijen, om het even; en af en toe een warme maaltijd. August herinnert zich in die periode en bij uitbreiding eigenlijk in gans 43-45 nogal wat schapenvlees uit blik te hebben gegeten; zoveel zelfs dat hij daar een levenslange hekel aan heeft overgehouden en zijn vrouw verbood om dat na de oorlog nog in huis te halen. Eens de gevechten in de Ardennen grotendeels voorbij zijn en na een tijd in Nederland wacht te hebben gelopen aan de Rijn, worden de Canadezen afgelost en op 23 februari 1945 terug naar Engeland gestuurd. Zij vullen er hun dagen met ettelijke marsen, meestal 15 tot 25km, maar soms wel 100km. Heimelijk moet August gedacht hebben dat de oorlog er voor hem opzat, maar dat blijkt ijdele hoop. August wordt een tweede maal achter vijandelijke linies gedropt en wel op 24 maart 1945 tijdens operatie "Varsity", een gecombineerde Amerikaans-Britse actie

waarbij twee volledige luchtlandingsdivisies over de Rijn worden gedropt in het Roergebied. Doel van de operatie : het uitbouwen van een bruggenhoofd en de inname van verschillende steden op de oostelijke Rijnsoever ter ondersteuning van de opmars van Montgomery en zijn 21e Brite leger dat terzelfdertijd de Rijn moet oversteken met amfibievaartuigen. Het betreft hier de grootse luchtlandingsoperatie aller tijden, groter dan Normandië op D-Day, groter dan het Arnhem van "de brug te ver". En in tegenstelling tot Normandië, vindt deze operatie plaats op klaarlichte dag. August herinnert zich de spanning op het vliegtuig en de vragen die rondspookten in zijn hoofd: Overleef ik dit nogmaals? Raak ik hier alsnog niet zwaar gekwetst? Wat herinnert August zich nu nog? Het geluid van het luchtafweergeschut. De inslagen op het vliegtuig. Het licht op rood. Het licht op groen. De deur die open gaat. De kameraad die nog voor de sprong in de buik geraakt wordt en die letterlijk naar buiten geduwd moet worden. De sprong zelf. 90 seconden duurt zo'n sprong. Uitkijken voor bommen, Je wilt daar immers niet in verstrikt raken want dan ben je een vogel voor de kat. August landt niet ver van wat stenen gebouwen. Artillerievuur regent neer op hem en zijn kameraden. Rook. Vuur. De geur van cordiet alom. August bevindt zich nu met zijn kameraden voor de eerste keer op Duits grondgebied en dat zullen ze geweten hebben. De weerstand is hevig, vooral die eerste dag. De gevechten zullen nog zeker twee weken duren. Tweeduizend geallieerde parachutisten waaronder de bevelhebber van het 1e Canadese Parachute Battalion zullen sneuvelen. August weet er zich weer doorheen te slaan zonder kleerscheuren. De weg naar Noord-Duitsland ligt nu open. Op de 2e mei 1945 bereiken de Canadezen Wismar aan de Baltische Zee, zes uur voor de Russen er arriveren. 6 dagen later is de oorlog in Europa voorbij. August komt praktisch ongeschonden uit drie van de zwaarste veldslagen van de tweede wereldoorlog: Normandië, de Ardennen, de Rijn. Een klein wonder, zoals hij zelf zegt.

Na de oorlog duurt het nog tot eind 1946 vooraleer Violet zich bij haar man kanervoegen in Canada. Hun eerste dochter, Irene, is dan al in Engeland ter wereld gekomen. Zonen Peter, gernoemd naar zijn gesneuvelde broer, en Randy worden laten geboren in Canada. Zus Theresa trouwt in 1946 met oorlogsveteraan Frank Pauwels (2). August wordt schrijnwerker. Hij overlijdt op 12 mei 2007 en is begraven op Riverview Cemetery in Wallaceburg. Op hetzelfde kerkhof liggen zijn beide ouders, broers Joseph en Modest, en zus Palmyra. Echtgenote

Violet, zonen Randy en Peter, dochter Irene en zuster Theresa leven vandaag nog allemaal in Wallaceburg.

(1) Sergeant Wesley Bundy, geboren in Wardsville, Ontario, groeide op in Wallaceburg, net als de Van De Veldes. Hij wordt ook net als Peter ingedeeld bij de Highland Light Infantry. Zal later in België ingekwartierd worden in het Gentse bij de familie De Bruycker. Dochter Lucienne De Bruycker moet er haar kamer voor laten en is daar eerst niet echt over te spreken. Lucienne studeert tijdens de oorlog voor onderwijzeres, spreekt verschillende talen en raakt betrokken bij het verzet waarvoor ze pamfletten verspreidt. Lucienne en Wes worden goede vrienden, zij toont hem de stad, van het een komt zoals zo dikwijls het ander en beiden trouwen. Lucienne zal in 1947 afvaren naar New York en vandaar naar Ontario trekken en verder naar Wallaceburg. Wes Bundy overlijdt op XXX.

(2) Frank Pauwels is Nederlander van geboorte. Ook hij sluit zich aan bij het The Kents Regiment en komt later bij het Essex & Scottish Regiment. Overgeplaatst naar Engeland in 1940, neemt hij op 19 augustus 1942 deel aan de befaamde raid op Dieppe. Het wordt een bloedbad en een debacle voor de Engelsen en Canadezen. Frank wordt krijgsgevangen genomen maar is verder niet gewond. Franks bevrijding komt er pas in mei 1945. Frank overlijdt op 2 december 2000 in London, Ontario. Hij en Theresa zijn dan 54 jaar getrouwd.

Bronnen

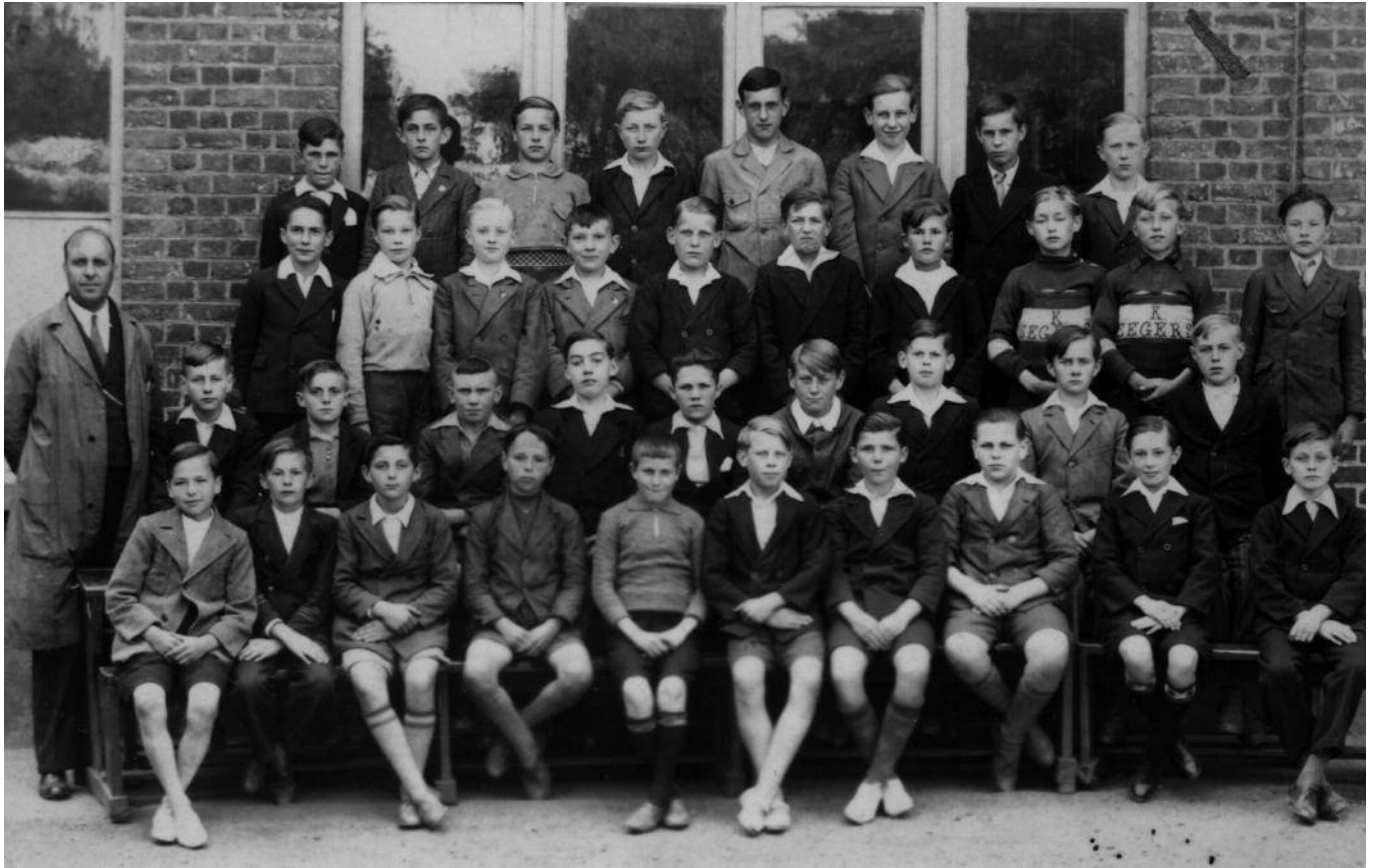
- "Local soldiers remembered overseas", The Courier Press - Pagina 10. Al Mann, Woensdag 27 Sep. 2006 (<http://cgi.bowesonline.com/pedro.php?id=44&cx=story&cxid=256895>)
- "The Canadian Virtual War Memorial" (<http://www.vac-acc.gc.ca/remembers/sub.cfm?source=collections/virtualmem/Detail&casualty=2335821>)
- "Second World War Book of Remembrance", pagina 467. (<http://www.vac-acc.gc.ca/content/collections/books/bww2/ww2467.jpg>)
- "Mr. August Vande Velde", Obituaries, Courier Press, Woensdag 16 Mei, 2007
- "Son's Christmas gift recalls drops behind enemy lines. Augie Vande Velde jumped both on D-Day and during the Battle of the Rhine", Al Mann, Woensdag 22 Maart, 2006 (<http://cgi.bowesonline.com/pedro.php?id=44&cx=story&cxid=219813>)
- "War brides the focus of historical society banquet", Don Robinet, Courier Press staff, Woensdag 26 September, 2007 (<http://cgi.bowesonline.com/pedro.php?id=44&cx=story&cxid=341038>)
- "Careers of Second World War veterans recalled", Al Mann, Woensdag 8 November, 2006, Courier Press, (<http://cgi.bowesonline.com/pedro.php?id=44&cx=story&cxid=266139>)
- Gesprek met Marcel Malfroy, neef van de broers Van De Velde, 20 mei 2008.
- Emails van Simone Labor, kleindochter van Marcel De Waegeneer.
- "No return ticket: Wallaceburg's war casualties and selected wartime memories", Al Mann, Standard Press, Wallaceburg, Ont. [2003], c2002., ISBN: 0969430442
- War Diaries of the Highland Light Infantry of Canada 1940 – 1946, Archives of the City of Cambridge, Ontario.
- Links naar deze bronnen of de volledige tekst vindt U ook op: "GENEALOGY DENDERHOUTEM - EMI-GRANTS TO NORTH-AMERICA" (<http://pagesperso-orange.fr/gunter.depaepe/emigrants.htm>)

Randy Vandevelde
515 Sandra Cres
Wallaceburg, ON N8A 2C7
(519) 627-1019

Gunter De Paepe

Herinneringen Kerksken 1938

Klasfoto van het 6e, 7e en 8e leerjaar in de Gemeenteschool van Kerksken met hoofd-
onderwijzer Maurice Ghijsels.



1e rij (onderaan): Philemon De Luyck; Camiel De Meerleer; Louis De Pelsmacker; Robert De Schrijver; Jean Van Der Eecken; (?); Roger Lievens; Marcel Van Keymolen; Marcel Lauwereys; (?)

2e rij: Jean De Leeuw; René Noens, Frans Boeykens; Remi Baeyens; René De Pauw; Albert Van Keymolen; Frans Van Der Stock; Robert De Schrijver; Alfons Van Keymeulen.

3e rij: Lucien Impens; Albert Baetens; Frans Dooremont; Gustaaf Vonck; Clement Ruysinck; Arthur Boelaert; Cyriel De Neve; Jozef Callebaut; Gaston De Schrijver; René De Pauw.

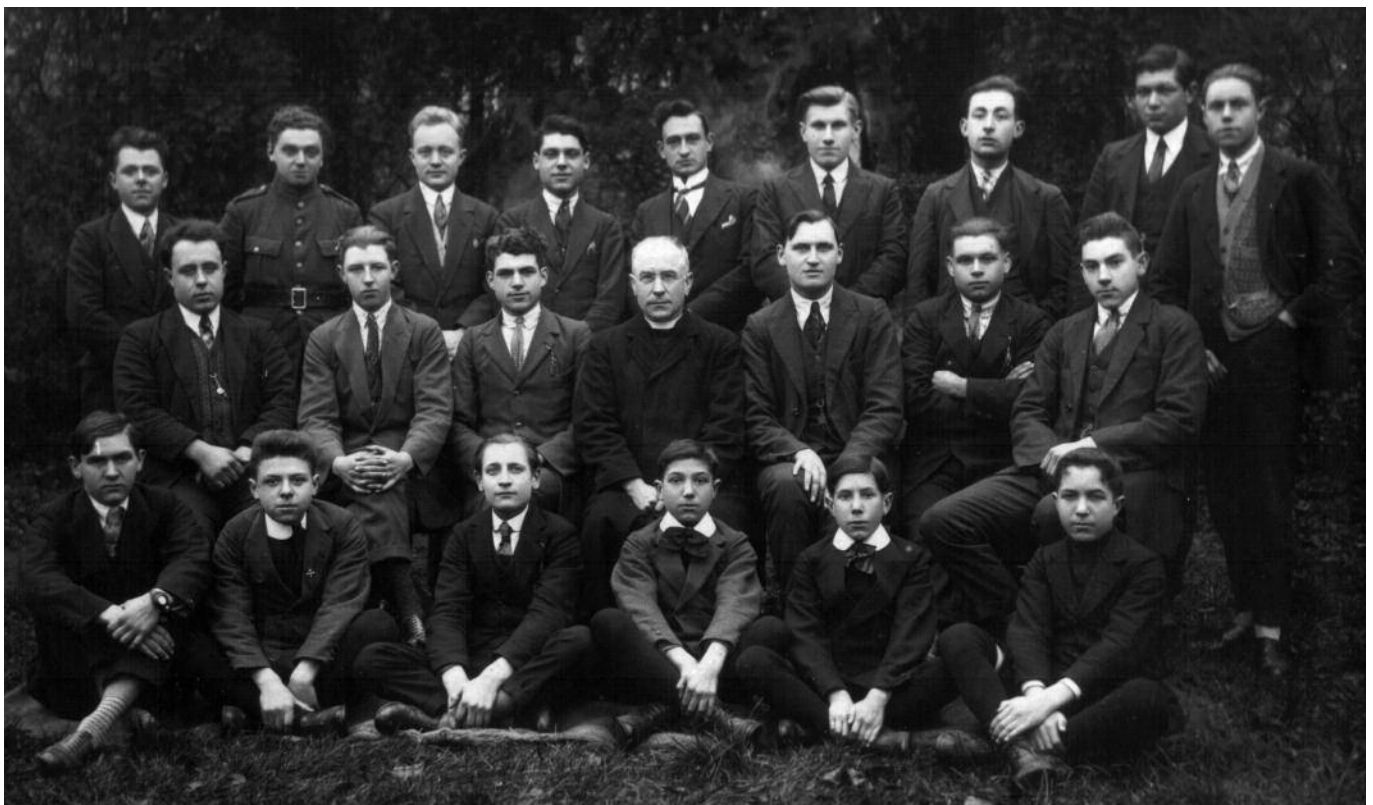
4e rij: Rufin De Pauw; Marcel Goossens; Robert De Cock; Gustaaf Van Impe; Florent Boonen; Henri De Pelsmacker; Maurice De Kegel; Alfons Van Der Haegen.

Foto: Robert De Cock

Herinneringen Denderhoutem 1928

In Denderhoutem waren er in de jaren 1920 twee toneelgezelschappen, 'De Kunstminnaars', daensistisch getint en de katholieke 'Nihil sin Labore' (Niets zonder Arbeid). De kunstminnaars speelden in 'Het Vlaams Huis' in Borrekent. 'Nihil sin Labore' toonden hun toneelkunst in het Gildenhuis. Met de bouw van een nieuw parochiaal complex met toneelzaal in 1949 ontstond de nog steeds actieve toneelbond 'Hand in Hand'.

Van de kring 'Nihil sin labore' rest nog een heel mooie foto (Henri Ghijssels, Fotograaf, Haeltert) uit 1928 ons in bruikleen gegeven door Robert Geeroms, waarvoor dank. Eén lid is nog in leven, nl. Albert De Coorde.



Zittend: Theofiel Saeyens (werd missionaris in Kongo), Jozef De Schepper, Clement Van Rossem, Rufin Haesaert, Richard Haesaert, Raymond Haesaert

Midden: Leopold Geeroms, Hubert Lievens, Achiel De Schepper, Onderpastoor Reynse, Hubert Van Rossem, Jozef Van Driessche, Willem Geeroms

Achteraan: Kamiel De Schepper, Leon Ghijssels, ...Schuttyser, Cyriel De Schepper, Ghislain De Graeve, Adolf Herremans, Albert Muylaert, Romain Haesaert en Albert De Coorde.

Foto: Robert Geeroms

Herinneringen Haaltert 1945

Een klasfoto van het 4e leerjaar in de Gemeenteschool met directeur Clement Boeykens en meester Julien Van Overwaelle.



1e rij (onderaan): Marcel Van der Hoeven, Willy De Cooman, Jozef Waegneer, Frans Van der Stockt, Julien Kiekens, Robert Meert, Albert De Rouck, Roger De Pelsmaeker, Willy De Cock

2e rij: Willy Van Nieuwenborgh, Julien Schoupe, José Scheerlinck, Robert Provost, Etienne Rongoot, René Redant, Albert Goeman, Pmer Noens, Paul Rottiers, Maurice Vonck, Julien Van der Gucht

3e rij: Albert cosijns, Etienne Van de Weghe, Paul Cautaert, Directeur Clement Boeykens, meester Julien Van Overwaelle, Raf Van der Burght, Fernand Van Boven, Edgard De Meyer

4e rij: Jan Wijnant, Roger Bael, ? onb, ... Vijverman, ...De Moor, Frans Provost, Marcel Redant, Kamiel D'Hondt, Gustaaf Callebaut, André Reinaert, Désire De Cock

5e rij: Etienne Elskens, Julien Van den Borre, Jozef De Lepeleer, Alfons De Saedeleer, Frans Coppens, Roger Muylaert, Marcel van den Eynde, Marcel De Neve, Albert Scheerlinck, Petrus Van Leuven, Alfons Scheerlinck.

Foto: Marcel De Neve

Herinneringen Haaltert, ca 1950

KSA Haaltert werd 75 jaar jong.

Sinds de oprichting door o.a. Jan Gees en E.H. Marcel Roelants (proost) begin der jaren 30 ontplooide deze vereniging een continue werking. KSA was steeds een bloeiende jeugdvereniging niet weg te denken uit het plaatselijke culturele leven. KSA Haaltert; ad multos annos!



Hiernaast een opname van enkele KSA'ers op kamp.

Linker rij (van onder naar boven): André De Meyer, Herman Roelants, René Redant, Jan Meganck, Edgard De Meyer

Rechtse rij: Raf Vanderburgh, Desiré De Cock, Gaston Roelants, Willy De Meyer en leider Julien De Meyer.

Foto: Desiré De Cock

In memoriam

Dinsdag 26 augustus 2008 overleed te Haaltert Freddy Baeten (° Heldergerm 08-08-1931), onderwijzer te Ressegem, Directeur LO Sint-Pauluscollege én kunstschilder.



Van bij de oprichting van de Heemkundige Kring was hij steunend lid en sterk geïnteresseerd in de werking.

Freddy zal in onze regio vooral herinnerd worden als een talentvol kunstenaar die bekendheid verwierf en waardering genoot met zijn landschappen, de prachtige bloemencomposities en de natuurgetrouwe weergave van landelijke taferelen, mens en dier.

Aan de organisatie van menige tentoonstellingen en aan de samenstelling van 'zijn' kunstboek in 1989 bewaren wij aangename herinneringen.

Freddy bleef steeds trouw aan zijn eigen visie en liet zich niet beïnvloeden door allerlei stromingen in de picturale kunst.

Zijn kunstwerken zijn waardevolle en blijvende geschenken van een gedreven en integere persoonlijkheid.

Wij willen namens onze vereniging aan zijn echtgenote Suzanne, aan zijn kinderen en kleinkinderen onze oprechte deelneming aanbieden bij deze dramatische gebeurtenis.

De heerlijkheden van de dorpen Haaltert, Helderghem, Kerksken, Terjoden en Denderhoutem

DEEL III

Maar heerlijkheden bezitten ook leengronden

Het onderzoek was rond. Ik begreep wat rentegronden waren, hoe ze ontstaan waren als deel van een hoeve. Maar dit was nog maar een begin, gauw had ik te maken met een totaal ander soort grond. Gronden waarvan het eigendomsrecht nog complexer was: leengronden of feodale gronden. Dit tegenover niet leengronden of allodiale gronden.

De complexiteit van leengronden kan ik demonstreren met een document uit 1662 over een stuk leengrond te Aalst (Archief land van Aalst nr 13056). Na grondig onderzoek drong de betekenis tot mij door.

“Den onderschrevenen stadhouder van hooghen en Souvereine balliage van de twee steden ende lande van Aelst bekennt ontfanghen te hebben het denombrement daarvan de teneur hire naar volgt van woorde tot woorde”

Dit document is dus ondertekend door de Hoge en Souvereine baljuw van het land van Aalst. De baljuw was een hogere ambtenaar van het graafschap Aalst. Hij moest voor orde en rechtspraak zorgen over zijn baljuwschap. Deze baljuw was bevoegd over het land van Aalst, het gedeelte van Vlaanderen behorende tot het Duitse rijk, met uitzondering van Ninove en Dendermonde. Dit land van Aalst bevatte ook Geraardsbergen en Aalst, daarom de vermelding “de twee steden en de lande van Aalst”. Dit kan je terugvinden in de inleiding geschreven door conservator dhr. Herman Van Isterdael die het archief van het land van Aalst heeft geïnventariseerd.

Deze baljuw noemde zich Hoogbaljuw of Souvereine baljuw, omdat hij hoger stond dan de andere baljuws. Er waren trouwens maar 2 hoogbaljuws in Vlaanderen, één voor het land van Aalst en de Souverein baljuw van Vlaanderen zelf.

Goed, deze baljuw tekende een “denombrement”. Wat was een denombrement? Het woord stond niet in “van Dale”.

Een denombrement is “een geschreven omschrijving van een leen die moet worden opge maakt wanneer het leen een nieuwe bezitter kreeg”. In dit geval, dat zal later blijken, was dit leen een stuk grond.

Leengronden hadden een hogere status dan andere gronden. Dit is duidelijk. Een Souverein hoogbaljuw kan zich niet bezighouden met het opmaken en tekenen van documenten bij elk stuk grond dat in zijn baljuwschap van eigenaar verwisselt. Dit blijkt uit de volgende passage wanneer nu de eigenaar van de leengrond wordt geciteerd.

“Ick onderschreven Cornelis de Bolle fs Jans bekenne en lijde dat ik houder ben in leene en manschepe van zijne koninkl. majesteit van Spanegnien als grave van Aalst en zijne graves hove aldaer zeker vijftien dagwanden lande ende meersch gelegen in de parochie van Erembodegem.”

Een eigenaar van een stuk leengrond zoals hier Cornelis De Bolle had een hoger aanzien dan een eigenaar van een ander stuk grond. Dit lijkt ons bizar, grond is grond, maar niet in de middeleeuwen.

Waarom was leengrond zo speciaal?

Weer komen we terug bij de heerlijkheden. Herinnert u dat de heer zijn gronden verdeelde onder de laten, mits betaling van een jaarlijkse cijns. Maar dit was niet de enige grond die hij wegschonk. Als grootgrondbezitter was het nodig om zich te voorzien van de nodige krijgers en soldaten ter verdediging. Om deze “milities” aan zich te binden kregen ze voor hun diensten een stuk grond in leen.

In den beginne waren dit percelen van 10 à 20 bunders (13 tot 26 ha), soms met enkele laten erbij. Omstreeks de 15 e eeuw werden de bestaande lenen steeds meer verdeeld. Dit perceel van 15 dw of 4,5 ha maakte waarschijnlijk ooit deel uit van zo een groot leen.

In dit geval was de leenheer ooit de graaf van Aalst, later erfde de graaf van Vlaanderen deze rechten en nog later de Bourgondische hertogen en de Habsburgers. De baljuw stond dus in dienst van de koning van Spanje Filips III.

Dit denombrement werd opgemaakt voor de baljuw en zijn leenhof. In het leenhof zetelden de voornaamste leenmannen van de heer. Daarom citeert de tekst:

“als grave van Aalst en zijn graves hove aldaer”

Dit leenhof zetelde dus te Aalst, eerst in het belfort, later in het landhuis (het huidige stad-huis te Aalst)

De tekst gaat verder: “...op de Wilgenvelden en Beekmeers noort de Waterloop, zuyt de Beke, west de staete met een partije van wijlant mette achterlenen...”

Hier volgt dan een korte omschrijving van het leen. Het lag in het huidige Terjoden op het land waar nu de expresweg Aalst-Ninove doorheen loopt. Maar “ met achterleene”, onze vriend Cornelis De Bolle was dank zij het bezit van deze grond, zelf leenheer geworden van andere gronden, grenzende aan zijn perceel.

Dit is een vrij algemeen verschijnsel. De gewone leenman bootste zijn leenheer na. Hij gaf zelf delen van zijn leen in achterleen aan derden. Ze worden later opgesomd in dit denombrement. Maar dan komt de volgende tekst:

“een heerlijk cijnsken daerop gehouden met hunne appendenten en dependenten”

De eigenaar ontving zo een renteboek waarover ik het reeds uitvoerig had. Appendenten en dependenten is een term die ik vaker terugvond. We kunnen dit omschrijven als “ en alles wat er bij hoort”, zoals doodkoop, wandelkoop, akten te schrijven enz., met andere woorden de rechten die bij de heerlijkheid horen.

Dan worden de achterlenen opgesomd: drie met een totale oppervlakte van 15 dw. Corneel De Bolle had dus drie leenmannen, hun namen waren Ferdinandus van der Elst, Peter Snelhout en H. Callebout.

Vervolgens een de vreemde zin:

“Op welke voorschreven lenen ik heb telker dood 10 ponden parisis van relief.”

Dus wanneer een eigenaar van één van zijn 3 lenen stierf ontving hij 10 pond. Van wie? Uiteraard van de erfgenaam van de overledene. Dit werd relief (verhefgeld). Relief moet van het latijn relevare komen wat vrij maken betekent. De leenheer maakt dus voor 10 pond de grond vrij, zodat de leenman de grond kan gebruiken.

“...en XX schellingen parisis aan kamerlinggeld”

Naast deze 10 pond moest nog 20 schellingen worden betaald, het zogenaamde kamerlinggeld. Het betalen van dit kamerlinggeld leek me zeer onduidelijk, maar in diverse werken staat het volgende:

De nieuwe leenman kwam zich voorstellen bij de leenheer en legde de eed van trouw af. Er werd een glaasje gedronken op kosten van de leenman, dit werd later het kamerlinggeld. Zo een protocol deed zich voor telkens er nieuwe eigenaars waren.

Stierf de leenman of leenheer dan zetten hun respectievelijke zonen de overeenkomst verder. Telkens er een nieuwe leenman was moest hij trouw beloven aan zijn leenheer. In de tijd van Corneel de Bolle zal dit er misschien niet zo protocollair aan toe zijn gegaan, maar voor de 13e eeuw was dit een hele ceremonie.

De nieuwe leenman legde zijn handen in de handen van de leenheer en zwoer hem eeuwig trouw. Eventueel werd dan alles afgesloten met een zoen om dit te bezegelen.

Leenmannen hadden dus een krijgerstatus en als bewijs daarvan hun leengrond die ze in leen hielden. Trouw aan de leenman betekende dat de leenman in tijden van oorlog moest gaan vechten om zijn leenheer bij te staan. In de 15e eeuw zijn de laatste leenboeren ten strijde getrokken, sindsdien maakte men gebruik van huursoldaten. Deze huursoldaten waren wel duurder maar veel efficiënter dan vechtende leenboeren. Nochtans bleef het feodale systeem bestaan al werd het niet meer in praktijk toegepast. Zo ook het gebruik van een leenhof.

Wanneer een leenman ontrouw werd kwam oorspronkelijk zijn leengrond terug aan de leenheer. Het leenhof, een raad van andere leenmannen en de leenheer of zijn afgevaardigde een baljuw kon dan een vonnis uitspreken waarbij de leenman zijn grond moest afstaan.

In den beginne was dit zo, maar in de tijd van Cornelis De Bolle was dit voor kleine lenen helemaal in onbruik geraakt. Dan gaat dit verder:

“... welk bovenschreven leen met nog veertig laten, alle gelegen binnen de prochie van Erembodegem”.

De eigenaar van dit leen bezat 40 laten. Hij had dus anno 1663 nog 40 lijfeigenen! Dit kan wel verschillend geïnterpreteerd worden. Zijn dit 40 mensen of 40 gezinnen of 40 huizen of 40 percelen rentegrond van zijn renteboek?

Had Corneel de Bolle echt de macht over deze mensen als “heer” of was dit enkel op beperkt juridisch vlak? In de vroegere middeleeuwen zal ongetwijfeld de “heer” een zeer grote macht gehad hebben over zijn laten. Later kregen de laten steeds meer vrijheden. Anno 1663 hing dit af van streek tot streek, in dit geval kon de eigenaar een meier aanstellen en een schepenbank om recht te spreken over de laten. Een schepenbank wordt echter niet vernoemd in dit denombrement wat ons doet vermoeden dat van dit recht geen gebruik meer wordt gemaakt.

Maar waar woonden deze laten? Het Wilgeveld lag niet ver van de Dries te Terjoden. Terjoden is de meest nabijgelegen woonkern. Zouden deze laten de Terjodenaars niet zijn van de 17e eeuw? Het volgende liet er geen twijfel meer over bestaan:

“... met noch acht of negen dagwandt vrij land thof ter Wilgen”.

Hier lag de oorsprong van zowel de leengrond, het renteboekje en de laten. Corneel De Bolle bezat ook nog Hof ter Wilgen.

Het huidige Hof was de vroegere oude vronnhoeve met landerijen en laten waaruit Terjoden is ontstaan.

De eigenaar heeft een deel van de grond in leen gebracht van zijn machtige buur, de heer van Aalst. Waarschijnlijk uit zelfbehoud of misschien uit dwang. Hij heeft echter kunnen bekomen dat zijn hoeve vrij goed bleef (nota: dit verschijnsel heb ik vaak teruggevonden bij diverse hoeves).

Maken wij de volgende som: leen van 15 dw + 15 dw achterleen + 9 dw hoeve + renteboek, dan kunnen wij de volledige omvang de heerlijkheid Terjoden reconstrueren. Theoretisch kan dit, maar jammer genoeg is het renteboek niet terug te vinden (later bleek dat er nog een totaal



Huidig Hof ter Wilgen

ander renteboek bestaat genaamd “ de rente van terjoden” wat waarschijnlijk vroeger ook deel moet hebben uitgemaakt van de heerlijkheid, maar ook daarvan is er niets overgebleven). Dan volgt er hoe hij in het bezit gekomen was van dit leen.

“gesucesedeert door het overlijden van Jan Bolle mijne vader”.

Het oude Salische recht, de oudste zoon erfde het leen.

Dat alleen mannelijke erfgenamen het leen konden erven was logisch. De bezitter van het leen moest immers krijgsdienst verrichten en daar was een vrouw niet geschikt voor. Maar al gauw zie je toch dat dochters lenen erfden (vanaf 11e eeuw). Het was een gebruik dat uit het zuiden van Frankrijk stamde en naar ons overwaaide. Anno 1663 was het algemeen in gebruik, wanneer er geen mannelijke erfgenamen waren erfde de dochter.

Het bleef trouwens in handen van de familie De Bolle tot 1752 toen ene Baltazar van Cottes het goed aankocht. We vervolgen:

“Staet het voorschreven leen ter trouwe en waerheden aan de voornoemde Co. Maj als grave van Aalst en ten reliev van X pond parisis ende XX schellingen telker dood.”

Net als Corneel De Bolle van zijn leenmannen relief en kamerlinggeld ontving voor zijn leengronden, zo moest ook hij 10 pond en 20 schellingen betalen aan zijn leenheer de graaf van Aalst.

“en als verandert bij coope den tienden penning van tgeld, relief ende camerlinggeld als vooren.”

Wanneer Corneel de Bolle zijn leengoed verkoopt dan krijgt de graaf van Aalst 10% van het verkoopgeld. Lenen mochten oorspronkelijk niet verkocht worden door de leenman, het behoorde eigenlijk nog aan de leenheer. Doch sinds de 14 e eeuw konden lenen wel degelijk worden verkocht door de leenman. Men gebruikte het volgende trucje: de verkoper gaf het leen terug aan zijn leenheer, deze schonk het aan de koper in ruil voor het geld, de leenheer gaf dan het geld aan de vroegere leenman. Iedereen tevreden, ook de leenheer, want deze hield 10 % achter. Een probleem dat zich in deze periode vaak stelde was dat het in zijn totaal verkopen van zijn leen niet genoeg opbracht. Het was voordeliger om het goed te verdelen en de afzonderlijke stukken te verkopen. Immers, voor kleine stukken waren meer kopers en kon men een betere prijs bedingen.

Voor lenen was echter het probleem dat een leen niet mocht worden verdeeld. Maar in het land van Aalst gold later de regel dat de tweede zoon een derde van het leen kreeg. Dit werd een ‘verderding’ genoemd.

Verwonderd dat er leengronden bestaan van 133 roeden, eigenaardige oppervlakte. Maar dit was juist het bewijs dat dit perceel afkomstig was van een verderding. Het was namelijk een derde van 400 roeden! En ja hoor, meestal was het aangrenzende perceel 266 roeden.

Ook dat veranderde, vanaf de 17e eeuw werden ook leengronden netjes gehalveerd, net als rentegronden. Maar het kon nog erger, er werd - mits octrooi van de leenheer - toegestaan dat leengronden helemaal werden verkaveld. Grote leenhoven zoals Hof ten Broecke, Hof te Mijlbeek, Hof te Cottes, Hof te Ediksvelde, Hof ten Ede, Hof te Popperode enz. werden versnipperd in tientallen percelen. Wat het einde betekende van deze ooit zo statige hoeven.

Dan komen we stilaan aan het einde van ons document.

“Alsoo overgegeven bij vorme van rapport ende denombrement aan d’heer Lieven van de Kerkhove stadhouder van Souvereine hoogbaljuw der stede ende lande van Aalst met protestatie en reservatie indien voorschreven leen hiernamaals bevondenwerde meer of te minder te wezen dan voorschreven staet, dat ick daarvan protestere te blijven. getekend 1663 Lieven van de Kerkhove”.

Hoe zit het met de leengronden te Haaltert

We weten nu dat leengronden speciale gronden zijn afkomstig van het eigen goed van de heer, die deze gronden in leen gaf aan diegenen die hem in ruil zouden bijstaan ten tijde van oorlog en betwistingen. Wanneer we ze zouden reconstrueren in Haaltert leert ons dit meer over de uitgebreidheid van de bezittingen van de heren van Haaltert. Deze kaart toont de lenen van



het “Land van Rotselaer” te Haaltert. De donkere cirkels zijn de lenen, de lichtere cirkels de achterlenen. De centrale cirkel is de versterkte vroonhoeve.

In de legende zien we 2 cirkels, de grote toont de oppervlakte van 1 bunder, de kleinere de oppervlakte van 1 dw

De plaatsen zijn:

- 1: lenen op het Sonckveld
- 2: lenen op de Laerebroek
- 3: lenen en achterlenen op Laereveld

- 4: lenen en achterlenen op de Grootkouter
- 5: leen met achterlenen van de Gijzegem
- 6: leen en achterlenen op de Kraaiwinkel
- 7: lenen en achterlenen op het Mespelrot
- 8: lenen en achterlenen op het Molenveld
- 9: lenen op de Bruul
- 10: leen op de Kruiskouter
- 11: leen op het Deeskensveld
- 12: lenen op de Wijngaert
- 13: lenen en achterlenen op de Boekent

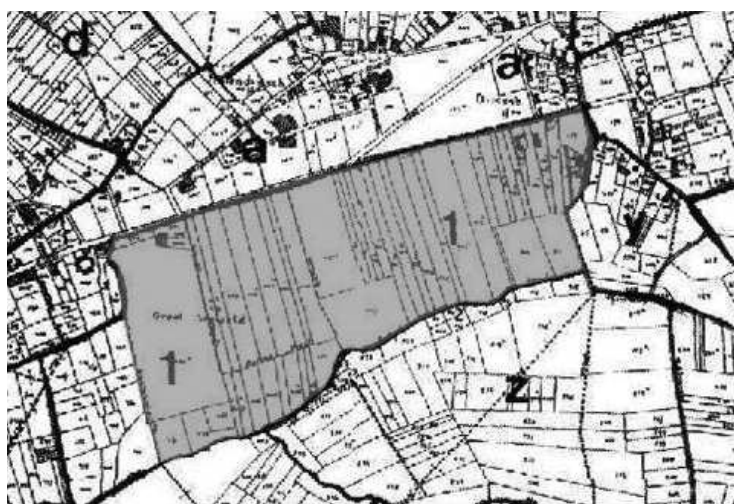
Daar de exacte ligging bij uitzondering te bepalen was, hebben we in verhouding cirkels getrokken in het toponiem waar deze lenen lagen. De lenen lagen voornamelijk in het noorden van de gemeente. In het oosten ontbraken lenen omdat deze gronden ooit door Engelbert van Haaltert aan het kapittel dat hij had gesticht had geschonken.

Het Hof ten Broeke gelegen in Nieuwerkerken, had ook lenen te Haaltert, maar deze zijn niet meer te traceren. Het Hof ten Ede had enkele kleinere lenen aan de Bergstraat te Nieuwerkerken, maar niet te Haaltert. Het Hof ter Heiden had enkele verspreide kleinere lenen.

De leengronden te Kerksken

De Wouterink, de hoeve waarrond het dorp is ontstaan, had enkele leengronden zich situerende rond de huidige kerk aan de steenweg. Het “land van Rotselaer”, het Hof ten Broeke en Latem en Lilaer hadden er ook enkele verspreide leengronden.

De lenen te Heldergerm



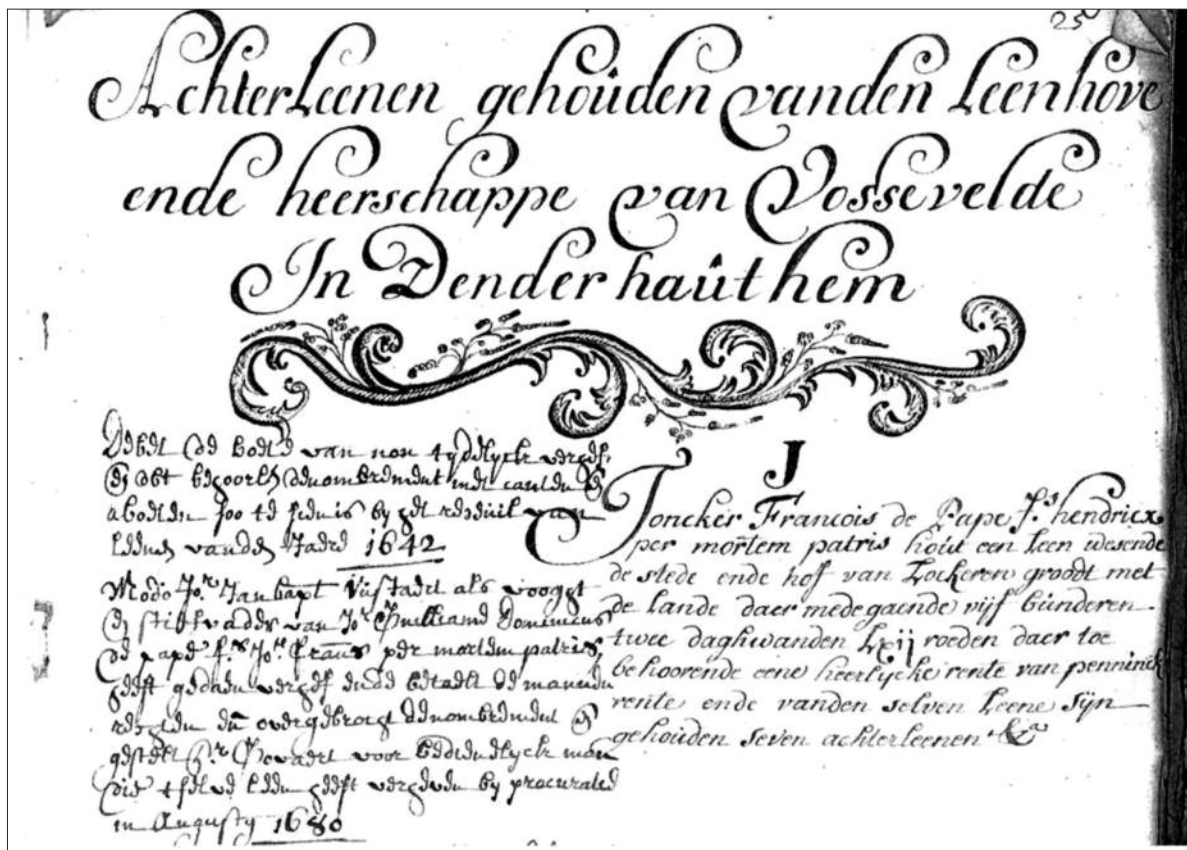
Het leen op het Weyveld, geprojecteerd op de Popp kaart

De leengronden van Latem en Lilaer, lagen voornamelijk aan de grens met Kerksken rond het Hof te Latem. Eigenaardig was een groot leen van het “Land van Rotselaer” op het Weyveld. Het lag aan de hoofdweg te Heldergerm die het Hof te Latem verbindt met het Hof te Heldergerm (Oud Dorp). We kennen reeds een leenverhef uit 1398 van Jan de Proost en Adam de Proost, beide zonen van Hugo De Proost. Adam kreeg 2 dagwand en Jan kreeg dit leen van 9 bunder 3 dagwand en 70 roe. De eigenaars van dit leen zijn te traceren tot aan de overheersing van de Fransen !

De lenen te Denderhoutem

In Denderhoutem lagen vooral rentegronden en schooflanden. De heerlijkheid Vossevelde had enkele lenen, die verspreid lagen te Nieuwerkerken en Kerksken. Het Hof ten

Eede en Hof te Lokeren waren lenen van Vossevelde. Ook het leenhof van Ressegem bezat 68 dw leengrond te Denderhoutem



Fragment uit het leenboek van de barones van Mere (Oud Archief Aalst nr. 2192)

De Feodale structuur van Haaltert

Heerlijkheden werden ingekapseld in de feodale structuur van de middeleeuwen. De eigenaar van de heerlijkheid het “Land van Rotselaer” moest zijn heerlijkheid als leen in ontvangst nemen in de “Wettelijke kamer van Vlaanderen”. De heer zelf had vele lenen, waaronder drie meierijen. De vierde meierij, deze van Haaltert-Kerksken was geen leen, het was rechtstreeks bezit van de heer zelf.

De Feodale structuur van Heldergem

Al behoorde het dorp tot het “Land van Rotselaer”, in het dorp lag nog de grote heerlijkheid Latem en Lilaer. Het was een leen van de heerlijkheid Latem, wat zelf een leen was van de heerlijkheid Boelare. Het Hof te Latem en de heerlijkheid Latem en Lilaer ware oorspronkelijk één geheel.

De Feodale structuur van Denderhoutem

Het hof te Daerachter was “vrij goed”. De eigenaar van de heerlijkheid Ginderbinnen moest zijn verhef doen te Aalst. Het leenhof ter Elst was een vrij groot leenhof met verspreide bezittingen. Het lag in het dorp Ter Alphene

Eindconclusie

Heerlijkheden zijn restanten van vronhoeves uit de vroege middeleeuwen. Het waren woon-gemeenschappen met een eigen heer, met landerijen, laten, kapel, rechtbank, enz. Ze bestonden uit saalland, grond van de heer, en gronden die de laten bewerkten en waarvan ze een deel

van de oogst mochten houden. In de latere middeleeuwen zijn deze laatste gronden rentegronden of schoofland geworden. Het Saalland is eigen bezit gebleven of is leengrond geworden.

In de middeleeuwen zijn vele heerlijkheden ingekapseld in het feodale systeem, andere heerlijkheden zijn allodiaal gebleven.

Vele heerlijkheden zijn verkaveld en steeds kleiner geworden. Door verkoop van de rentegronden of verdeling onder de erfgenamen verdwenen ze als sneeuw voor de zon. Enkele voorbeelden: Hof ten Eede, Hof te Ediksvelde, Hof te Latem in onze gemeente. In Aalst ondermeer Hof te Popperode, Hof te Schendelbeke (Molenbeek), Hof ten Hoeze,... Enkel het bestaan van renteboekjes en enkele leengronden verraden de oude glorie. Andere heerlijkheden waren te klein en werden verworven door grotere, zoals de Wouterinck te Kerksken. Nog andere heerlijkheden groeiden samen zoals het "Land van Rotselaer".

Vele vronhoeves groeiden niet alleen uit tot heerlijkheden, maar ook tot dorpen. We noemen maar Haaltert, Erpe, Lede, Moorsel... Sommige heerlijkheden kwamen in kerkelijk bezit. Hof te Daerachter, Hof te Ingelboutsvelde.

Haaltert: Was een grote heerlijkheid waarvan de eigenaar zijn jurisdictie ook heeft uitgebreid over Aaigem, Vlekkem, Kerksken, Denderhoutem, Heldergem en Vlekkem. Dit werd het "Land van Rotselaer". 1/3 van Haaltert waren leengronden (voornamelijk de grootkouter), 1/3 waren rentegronden en 1/3 was grond van het kapittel van Haaltert.

Heldergem. Hier waren 3 grote vronhoeves: Latem, Heldergem en Ingeboudsbelde. Latem werd een heerlijkheid, Heldergem het dorp en Ingelboutsvelde werd bezit van de Abdij van Anchin. 1/3 van alle gronden waren leen of rentegronden van Latem.

Kerksken ontstond uit een vronhoeve, waar enkel een klein leenhof van overbleef met enkele leen en rentegronden. Het werd de Wouterinck genoemd.

Denderhoutem was verdeeld onder verschillende vronhoeves, waarvan we nog de schoof en renteboeken kennen. Deze zijn zodanig verkaveld en versnipperd dat de relatie van deze gronden met hun oorspronkelijke vronhoeve niet meer te achterhalen is. Waarschijnlijk is het dorp zelf ontstaan rond een hof dat later eigendom werd van het Sint Adriaansklooster en het Hof Daerachter werd genoemd. Terjoden is het product van het Hof ter Wilgen.

Marc De Moyer

NIEUW

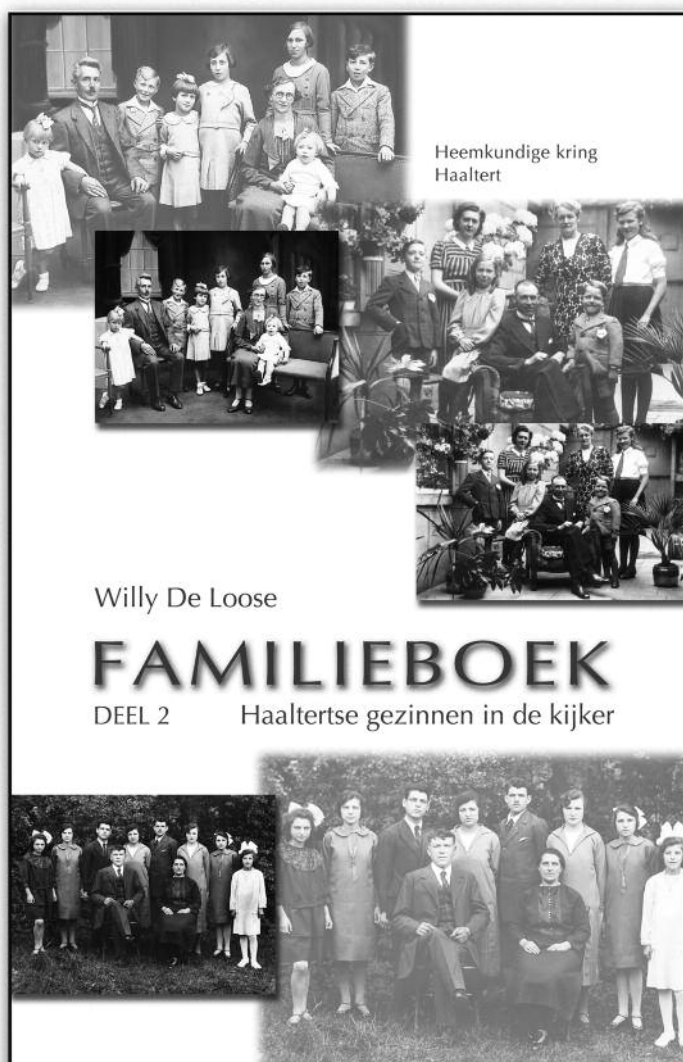
Van de uitgeverij Lannoo verscheen een prachtig boek in de reeks "Erfgoedbibliotheek van de Belgische gemeenten", deel Oost-Vlaanderen.

De VTB-VAB Gids voor Vlaanderen werd nu per provincie gesplitst.

Onze gemeente wordt belicht met o.m. een fraaie foto van het interieur van de Kapel van O.L. Vrouw ter Heyden (Kerkhof Haaltert)

(Exemplaar ter inzage in het Dokumentatiecentrum)

De Heemkundige Kring stelt een nieuwe uitgave voor: Haaltertse gezinnen in de kijker – Familieboek deel 2



Een uniek kijk- en leesboek met een verzameling van 160 gezinsfoto's (Denderhoutem, Haaltert, Heldergerm, Kerksken en Terjoden) uit de periode 1900-ca. 1950 met naamverklaring en identificatie van de personen.

Een kwartierstaat werd opgemaakt in 4 generaties.

Foto's van de behandelde families vind je op onze website www.hkhaaltert.be

Het boek (A4 formaat) telt 330 blz. en kost € 25 (intekenprijs tot 15 november), na die datum € 30. Het kan gereserveerd worden bij bestuursleden, via info@hkhaaltert.be of door storting van het bedrag op rek.nr. 439-5083061-63.

Voorstelling

Vrijdag 5 december, om 20 uur in het centrum "De Warande", Achterstraat 2, 9450 Haaltert. Alle intekenaars worden uitgenodigd op de voorstelling.

Tentoonstelling

HAALTERTSE FAMILIES IN DE KIJKER

Gedurende de weekends van 6 en 13 december wordt een selectie uit de familieboeken I en II tentoongesteld in het centrum "De Warande" bovenzaal Bib.

Alfabetische lijst van gezinsfoto's behandeld in 'Haaltertse gezinnen in de kijker' Deel II

Allaer Camiel x Victorine Van den Driessche-He

Allaer Richard x Eveline Neerinx-Ha

Andries Felicianus x Maria Sylvia De Zwaef-He

Andries Joseph Arthur x Paulina Clothilde Van den Neucker-He

Andries Joannes Baptist x Constantina Van Melkebeke-He

Bael Cyrillus x Odile Van Impe-Ha

Bael Franciscus x Germaine Muylaert-Ha

Baetens Albinus x Leontina Beaumont-Ke

Baetens Emile x Leontine De Klerck-He

Baetens -Taeleman-Van der Haegen fam.-Ke

Baetens Omer x Marie Catharina Lobijn-Ke

Baeyens August x Maria Theresia De Schrijver-Ke

Baeyens Gaston x Maria Beeckman-He

Baeyens Victor x Leontine Beerens-He

Beeckman Robert x Emilie Lobijn Ha

Beerens Gustaaf x Marie Van Wassenhove-He

Bellens Gustaaf August x Victorina Ottoy- Ke

Boonen Gustaaf x Clementine Fermon-Ke

Callebaut Isidoor x Maria Vleurinck-He

Callebaut Karel Lodewijk x Maria Josepha Braem-Ha

Callebaut Jozef x Maria Carolina Andries-He

Chiau Joannes x Celestine De Muyter-De

Coppens Benoit x Maria Joanna Taeleman-De

Coppens Frans x Ida Van der Haegen-Ha

Coppens Jozef x Alice Ghijssels-Ke

De Backer Edmond x Stephanie Scheerlinck-Ha

De Brouwer Albert x Denise Maria Schockaert-He

De Brouwer Maurice x Maria Coppens-Ha

De Cock Amandus x Maria Melanie Celestine Gosseye-He

De Cock Gustaaf x Maria Julia Pardaens-He

De Coninck Jozef x Maria Celestina Goubert-De

De Coster Benedictus x Petronella De Troyer-Ha

De Gendt Aimé x Alma Maria Roelants-De

De Graeve Kamiel x Paula De Winne-Ha

De Kegel Franciscus x Clemencia Josephina Schouppe-Ke

De Kegel Romain x Justine Callebaut-Ke

De Koker Polydoor x Sophia Celina Matthijs-He

De Leeuw Philemon x Elisa Jacobs-He



De Leeneer Petrus Amandus x Maria Malvina D'Haeseleer-De
 De Loose Cyriel x Julia De Rouck-Ha
 De Meerleer Modest Theresia x Maria Van Vaerenbergh-Ke
 De Meyer Gustaaf x Renilde Temmerman-De
 De Meyer Karel Jan x Maria Emma Hunninck-Ha
 De Meyer Kamiel x Philomene De Schrijver-Te
 De Neve Petrus x Adeline De Luyck-Ke
 De Pauw Franciscus x Mathilde Van der Hoeven-Ha
 De Pauw Henry x Marie Braem-Ke
 De Pauw Jan Baptist x Philomena De Smet-Ha
 De Pauw Jozef Albert x Maria Prudentia De Schrijver-Ke
 De Pauw Jozef Karel x Marie Florence Baeyens-Ke
 De Pauw Jozef x Maria De Schrijver-De
 De Pelsemaeker Petrus x Delphine D'Haeseleer-Ha
 De Pelsmaeker Jan Baptist x Clarisse De Backer-He
 De Rouck Karel Lodewijk x Pauline Thybaert-Ha
 De Sadeleer Jacobus x Maria Theresia Cosyns-Ha
 De Saedeleer Alfons x Alice Tas-He
 De Schepper Alfons x Maria Sidonia De Pauw-De
 De Schepper Petrus Gustaaf x Maria Livina Verbeeren-De
 De Schrijver Frans x Eveline Lievens-Ke
 De Schrijver Jan Baptist x Maria Magdalena De Pelsmaeker-He
 De Schutter Alfons x Maria Provost-Ha
 De Smet Philemon x Maria Lauwereys-Ke
 De Smet Prosper x Amandine Seminck-Ke

De Troyer Alfons x Isabella Piron-He
 De Troyer Petrus x Leonie Baeyens-He
 De Troyer Remy x Maria De Pelsmaeker-He
 De Turck Remy x Germaine De Bodt-He
 De Vos Pieter Frans x Virginie De Coster-Ha
 De Winter Albert x Iréne Eeman-De
 De Winter Gustavus x Celesta Maria Ludovica Goubert-De
 De Witte Richard x Clementina Van den Haute-De
 Deleenheer Amand x D'Haeseleer Malvina-De
 D'Hoker Alfons x Maria Baetens-He
 D'Hondt Albert Petrus x Maria Evelina De Rijck-Ke
 D'Hondt Emiel Leon x Irma Eeman -De
 D'Hondt Donatus x Maria Octavie Van der Haegen-He
 Droesbeke-Baetens-Van der Haegen, fam.-Ke
 Droessaert Philemon x Emilie De Vulder-Te
 Droessaert Philemon x Emilie De Vulder-Te
 Duym Franciscus Gerardus x Palmyra Odilla Muylaert-Ke
 Fonck Petrus x Joanna Catharina Roelandt-Ha
 Ghijsels Richard x Alexia Impens-De
 Haegeman Jozef x Maria-Odilla Scheerlinck-He
 Haezaert Gustavus x Maria Alodia Wijnant-De
 Haezaert Joseph x Maria Josepha Lippens-De
 Herreman Emiel Casimir x Marie De Vriese-Ha
 Hunninck Valerie x Elisa De Rijck-Ke
 Huylebroek Hilaire x Maria Delphina Cobbaert-De





Iliano Emiel x Maria Honorine Wijnant-Ha
 Impens Arthur x Eveline De Rijck-Ke
 Lauwereys Arsène x Alice Van de Velde-Ha
 Lauwereys Charles x Elisa Maria Bettens-Ha
 Lauwereys Jozef x Eveline Schouppe-Ke
 Lievens Désiré x Leonie Renneboogh-Ha
 Lievens Jozef Lodewijk x Maria Van der Smissen-Ke
 Matthijs Benedictus x Maria Josepha Becque-Te
 Meert Philemon x Maria Leopoldine De Schrijver-De
 Meganck Gustaaf x Maria Ludovica Lauwereys-Ha
 Menschaert Remy x Malvina Gees x Irene Van der Keelen-He
 Michiels Jan x Iréne Van Vaerenbergh xx Marguerite Cannoot-Ke
 Moens Frans Lodewijk x Maria Egidia Maesschalck-Ha
 Muylaert Franciscus x Adeline Andries-He
 Nerinckx Alfons x Melanie Leopoldine Renneboogh-Ha
 Pardaens Franciscus x Theresia Troch-He
 Piens August x Catharina Nelis-Te
 Piro Gustaaf x Rachella Cobbaut-De
 Redant Alexis x Maria Coleta Van Durme-Ha
 Redant Alfons x Germaine Dierickx-Ha
 Redant Emiel x Clementia Van Landuyt-Ha
 Renneboogh Frans x Celestine Vijverman-Ha
 Renneboog Hector x Laura Bertha Anna Vanopdenbosch-Ke
 Roelandt-Fermon-Scheerlinck fam.-Ha
 Roelandt Jozef x Odile Redant-Ha
 Roelants Jozef x Clementine Meganck-Ha
 Roelants Roger x Maria De Brouwer-Ha
 Roelants Roger x Maria De Brouwer-Ha
 Scheerlinck Arthur x Louise Taeleman-Ha
 Scheerlinck Emiel x Odille Van Lul-Ha
 Scheerlinck Jan Baptist x Maria Evelina Stevens-Ha
 Schollaert Carolus x Maria De Vadder-Ha
 Schotte Leon x Clementine Van den Abeele-De
 Schouppe Victor x Marie Wijnant-Ke
 Sonck Petrus x Maria Elza Baeyens-De
 Sonck Theofiel x Maria De Vos-De
 Stevens Jan Baptist x Anastasia Van Wassenhove-Ha
 Stockman Jozef x Yvonne Beeckman-Ha
 Strickx Oscar x Leopoldine Lievens-He
 Taeleman Richard x Martha Van den Steen-Ha
 Temmerman Jozef x Helena De Schrijver-Te
 Temmerman Petrus x Augusta Renneboogh-He
 Van Cauwenbergh Jozef x Antoinette Beerens-Ha
 Van Cauwenberghe Remy x Marie Justine Van den Berghe-Ha
 Van Cromphaut Marcel x Marthe Roelandt-Ha
 Van den Berghe Octaaf Alois x Maria Joanna Van Horebeke-Ha
 Van den Driessche Dionysus x Rachel Kiekens-Ke
 Van den Eynde Franciscus Xaverius x Philomena Burms-De
 Van den Steen Alfons x Maria Celina De Smet-Ha
 Van den Steen Dominicus x Ludovica De Troyer-Ha



Van den Steen Jozef x Maria De Loof-Ha

Van den Steene Alfons x Marie Joanna Coppens-Te

Van den Storme Augustin x Theresia De Schrijver-Ke

Van der Burcht Prosper x Paulina Van Rossen-De

Van der Haegen Victor x Octavie Droesbeke-Ke

Van der Hoeven Charles Louis x Clementine Beeckman-De

Van der Hoeven August x Emilia Matthijs-He

Van der Meeren x Maria Elisa De Brauwer-De

Van Durme Polydor x Celina De Pelsemaeker-Ke

Van Hoorebeke Karel x Maria Emma Van den Stock-Ha

Van Impe Philemon x Julie Huylebroek-Ha

Van Keymeulen Gustaaf x Irma Impens-Ke

Van Landuyt Karel Lodewijk x Berlindis Haegeman-Ha

Van Londersele Dominicus x Karel De Middelmeer xx Sylvie
Uyttenhove-Ha

Van Opdenbosch Arthur x Cedile De Rouck-Ke

Van Oudenhove August x Alexandrina Eeman-De

Van Poel Frans x Maria Herreman-Ha

Van Vaerenbergh Gustaaf x Delphine De Bodt-Ke

Verbeken Jozef x Clementine Van Durme-Ha

Vijverman Raymond x Maria Eveline Ottroy-Ha

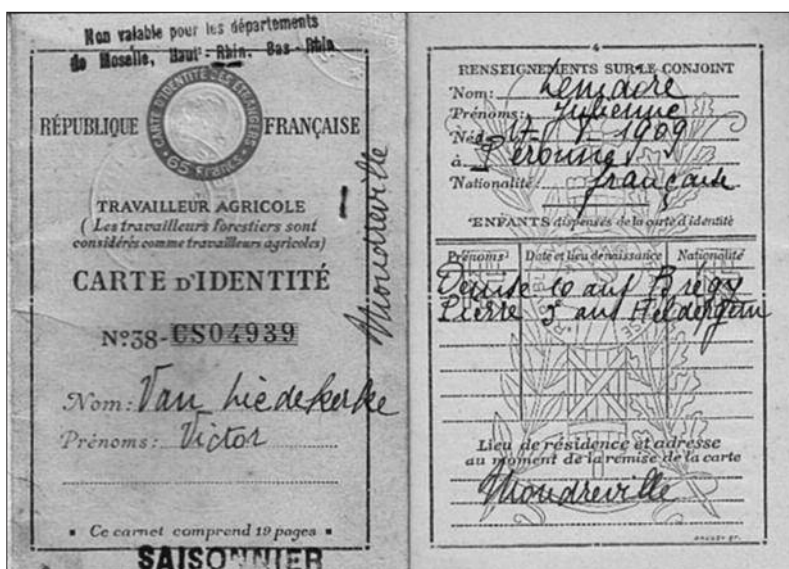
Franschmans te Heldergem – een vervolg

Tijdens de voorstelling van het boek “Van Franschmans en Walenmannen” van Dirk Musschoot in het nieuwe Heldergemse ontmoetingscentrum “De Fransman” geraakte ik in gesprek met Pierre Van Liedekerke. Hij vertelde mij dat hij samen met zijn vader vijf campagnes had gedaan. Bovendien was zijn vader gehuwd met een Française, die hij tijdens de bietencampagne had leren kennen. Reden genoeg voor een goed gesprek dus, en samen met zijn zuster Denise vertelde hij zijn verhaal.

Karel Lodewijk Van Liedekerke vertrok in het begin van de jaren twintig (1920) samen met zijn 3 zonen Theodoor, Victor en Maurice, zoals zoveel Heldergemnaren, naar de bietencampagne in Frankrijk..

Ze waren gekend als zeer sterke mannen. Na het kappen van de bieten in 1925 besloot Victor om niet samen met zijn vader en twee broers naar Heldergem terug te keren. Hij deed de oogst verder, werkte op de hoeve en rooide het vlas. Waarschijnlijk had hij reeds een relatie met zijn toekomstige vrouw, of was het toch omdat hij te weinig zakgeld kreeg van zijn vader?

Een vraag die onbeantwoord zal blijven. Feit is wel dat als er al een ruzie was met zijn vader, die vlug bijgelegd werd, want in 1927 traden ze in Heldergem in het huwelijksbootje.



Huwelijksakte

Victor Van Liedekerke,
geboren te Heldergem op 10
januari 1903, zoon van Karel
Lodewijk en Marie Emelie
Hanssens, gehuwd te
Heldergem op 5 januari 1927
met Lemaire Julienne
Emilienne Martha, geboren te
Sint-Radegonde (Somme -
France) op 12 mei 1902,
dochter van Jules Ferdinand en
Blondeel Maria Germaine
Caroline...



Victor en Julienne vertrokken samen naar de campagne en op 21 oktober 1928 werd hun dochtertje Denise geboren te Brogy (Oise-Frankrijk). In 1932 kwamen ze definitief naar Heldergem wonen. Ze huurden een huisje op "Siskens Hof" in de Kerkstraat, een oude hoeve die werd omgebouwd tot zes kleine arbeiderswoningen. Op 28 april 1935 werd Pierre Cyriel geboren en in hetzelfde jaar bouwden ze hun huis op den Dries te Heldergem. Ook nu nog ging Victor samen met zijn vrouw herhaaldelijk de campagne doen.

In 1952, op 17-jarige leeftijd, vertrok Pierre voor de eerste maal met zijn vader naar de campagne in Frankrijk – het zouden er vijf in totaal worden- met de basasj over de schouder en de valies in de hand. Voor het

3746

MINISTÈRE DU TRAVAIL.

DIRECTION DU TRAVAIL.

3^e BUREAU.

DIVISION STRANIERE.

Rue de Valenciennes, n° 291. Paris (15^e).

Téléphone : Valenciennes 63-24. Inter-Valenciennes 27. Adresse télégraphique : Trav.étrang. Paris.

CONTRAT POUR TRAVAILLEURS AGRICOLES SAISONNIERS DE NATIONALITÉ (1) Belge.

Le contrat doit être visé par le Ministère du Travail, avant transmission aux ouvriers. Il est recommandé, pour éviter les opérations, de joindre au contrat une enveloppe affranchie portant adresse de l'ouvrier sur auquel le contrat visé doit être retourné.

Le bénéficiaire de cette demande doit, s'il a fait l'objet d'une mesure d'expulsion ou de roulement, produire avec ce contrat une autorisation de séjour de Monsieur le Ministre de l'Intérieur.

M. Chausson Albert demeurant à Monsville sur Saône en Belgique département de l'Nord A. M. gare d'arrivée sur le grand réseau : Amoyes lieu d'emploi : Monsville

engage par le présent contrat une équipe de travailleurs saisonniers composée comme suit :

HOMMES	FEMMES
1 <u>Van Leendrick Willem</u>	1 <u>Lesmaux Julesma</u>
2 <u>Heldergem</u>	8
3	9
4	10
5	11
6	12

Les travailleurs pénétreront en France par le bureau de (2) : Tourcoing

L'employeur assurera, à dater du lendemain de leur arrivée et pendant toute la durée de la campagne un travail continu aux travailleurs faisant l'objet de la présente demande.

Le travail sera réglé conformément aux coutumes locales et à la manière dont l'exécutent les travailleurs français.

Les travaux à exécuter sont les suivants :

Démariage et binage des betteraves.....	pendant environ	_____	mois.
Arrachage des betteraves (avec ou sans chargement).....	_____	_____	mois.
Fenaillon, moisson.....	_____	_____	mois.
Travail du lin.....	_____	_____	mois.

Salaires à l'hectare, ou à la tâche, ou au mois ou à la journée avec logement et couchage :

avec nourriture complète.....	600	francs.
avec demi-nourriture (soupe et légumes), avec ou sans boisson.....	_____	francs.
sans nourriture, avec ou sans boisson.....	_____	francs.

En cas de recrutement par le Ministère du Travail, l'employeur doit fournir très exactement les renseignements complémentaires demandés sur « Observations particulières » (Verso de contrat).

Le recrutement est à effectuer par le bureau d'immigration de Tourcoing (2)

(1) Ce modèle de contrat n'est pas utilisable pour les recrutements d'ouvriers agricoles Italiens, Polonais, Roumains et Tchéco-Slovaques. Pour ces nationalités, consulter le Service de la Main-d'Œuvre, 291, rue de Valenciennes, Paris (15^e).

(2) Tourcoing (Nord).

035-435-1, 24535-09. (87740)

COMPOSITION DE L'EQUIPE. 28 JUN 1934

BEAU D'IMMIGRATION DE "CFRAC" des travailleurs pour les TRAVAUX à EXÉCUTER. Vu pour Sout. Contévalant permis de séjour TOURCOING le 28 JUN 1934

LA CHAUSSEURIE



vertrek nam mama nog gauw een foto aan de voordeur. We laten Pierre zelf aan het woord: "Alfons Van der Biest (Fonsken Ei- zo genoemd omdat hij eierenverkoper was) voerde ons met den Buick naar het station te Burst, en van daar ging het met de trein richting Tourcoing. Daar werden alle nodige papieren ingevuld en reden we verder tot in Parijs. Toevallig zaten we samen met Maurice Vijverman (ook uit Heldergem) op het terras van het café iets te drinken.

In Parijs waren er trouwens twee cafés waar de Vlamingen samen kwamen om elkaar te vinden: Café Bruxelles en Café Zottegem. Naast bovengenoemde Fransmannen kon je er ook een andere Heldergemnaar vinden die met een Française was getrouwd: Frans De Troyer was gehuwd met Amandine Godefroy en woonde in Parijs. Hij kwam regelmatig naar deze ont-

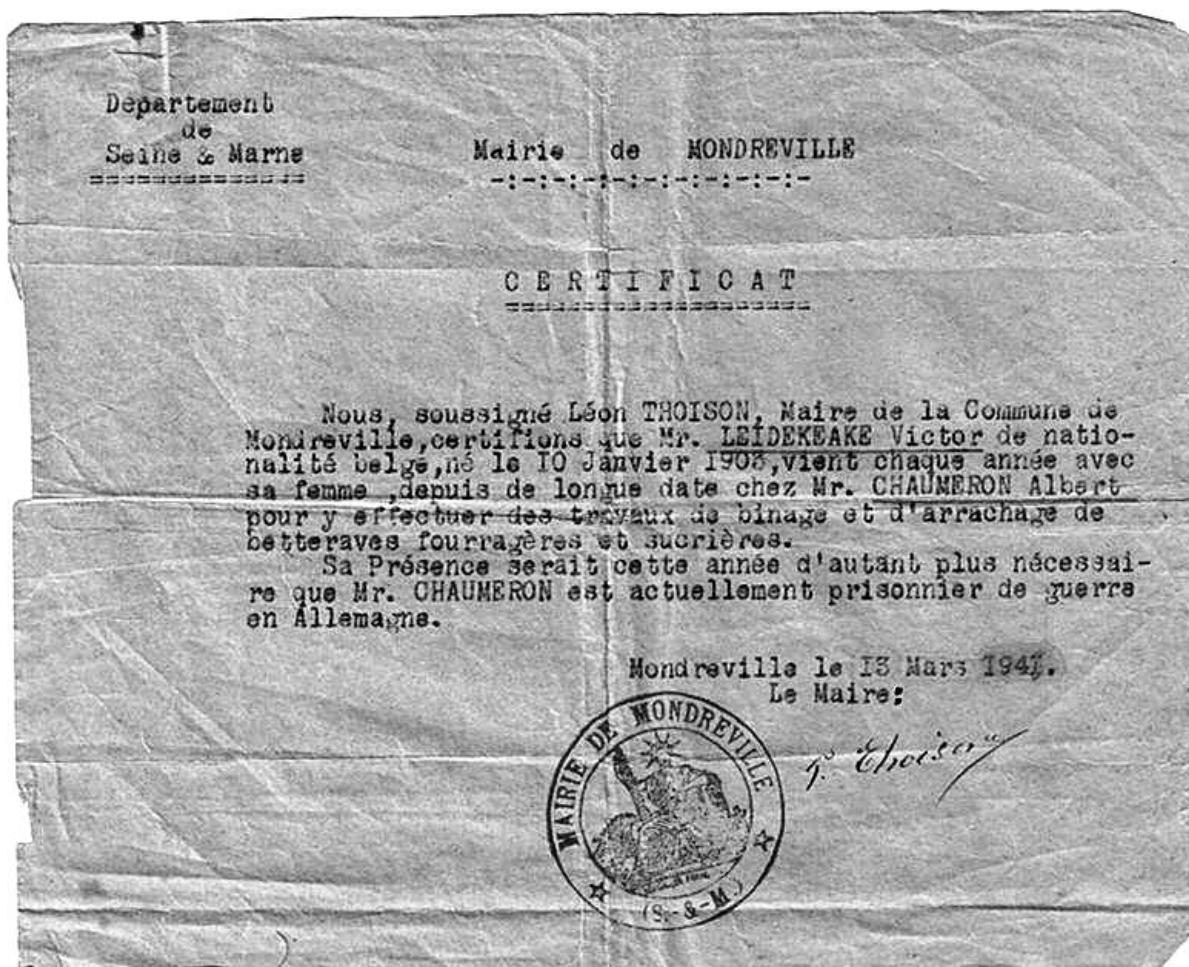
moetingsplaats om er Heldergermaren te ontmoeten. Bij het overlijden van haar man huwde Amandine voor de tweede maal met Alfons, de broer van haar overleden echtgenoot, en vestigde zich in Heldergem.

Een andere Heldergerenaar (en seizoenarbeider) die gehuwd was met een Française, was Désiré Breynaert ("Dizje" in de volksmond). Hij woonde in Hoom, was gehuwd met Raymonda Chevillon en was vader van een kroostrijk gezin.

"We reden verder met de trein naar Montargis; daar namen we de bus naar Montbris. We hadden geluk, want de bushalte was vlak bij "La Ferme de Craen" van boer De Mars, onze eindbestemming. Deze boer had zo'n 20 koeien, 3 paarden (Pierre herinnert zich nog steeds de namen "Bayard, La Joie" en "Mouton") en bewerkte 40 ha.

Van 's morgens vroeg bij dageraad kaptten we samen de 12 ha bieten. Het werd hard labeur want er zaten veel stenen in de grond en het duurde zeker 6 à 7 weken voor onze taak volbracht was. Bij een fikse regenbui gingen we schuilen in een dichtbij gelegen bos en om ons te beschermen trokken we een jute zak over ons hoofd.

De werkweek eindigde op zondagmiddag. Na de middag rustten wij wat uit en bij goed weer namen wij een fikse duik in het kanaal achter de hoeve, want wij zwommen graag. Daarna gingen we een glaasje drinken in de bistro waar ook mannen van Heldergerm die in de buurt werkten op bezoek kwamen. De slaapgelegenheid was behoorlijk, want wij hadden een kamertje apart." Het eten was goed, maar Pierre at alleen aardappelen, groenten en fruit, want hij was en is nog steeds vegetariër.



Certificaat van dhr. Leon Thoison, burgemeester van Mondreville, waarin hij de noodzaak aantoont van de overkomst van de familie Van Liedekerke.

Vele Parijzenaars kwamen tijdens het weekend naar Montbris op zoek naar de restanten van de Romeinen die er vroeger gevestigd waren – er was zelfs een arena.

In 1940 breekt de oorlog uit. Boer Albert Chaumeron was soldaat in het Franse leger en werd door de Duitsers krijgsgevangen genomen. In 1941 was hij nog steeds niet vrij en de boer schreef een brief naar Victor Van Liedekerke met de bede om met zijn gezin naar Mondrevil te komen en de boerderij te runnen. Victor en Julienne waren bereid om dat te doen. Denise


Der Militärbefehlshaber in Frankreich
Verwaltungsstab
Wirtschaftsabteilung Wi VII

Tourcoing, den 28.6.41.

Gültig bis 28.9.41.

Listen-No. II B /193


Merkblatt, zugleich
Sonderausweis
für das einmalige Überschreiten der
Nordostlinie in beiden Richtungen.


Ort:  Vorläufer bis 30.11.41


Familienname: VAN LIEDEKERKE
Rufname: Victor
Geboren am: 10.1.03. in: HELDERGEM
Ausgewiesen durch Legitimationskarte Nr.: 4 der
belgischen Gemeinde HELDERGEM

Der vorstehend genannte Arbeiter wurde als Wanderarbeiter für
einen im besetzten Frankreich liegenden landwirtschaftlichen Be-
trieb angeworben und wird dort voraussichtlich 8 - 12 Wochen tätig
sein. Er ist berechtigt, unter Vorlage seiner Legitimationskarte
und des Arbeitsvertrages die Nordostlinie je einmal auf dem Hin-
und Zurückweg zu überschreiten. Nach Ankunft am Arbeitsort ist
dieser Ausweis dem Bürgermeister zur Bestätigung der Anmeldung
und bei Beendigung der Arbeit zur Bestätigung der Beendigung der
Arbeit vorzulegen. Der Ausweis verliert seine Gültigkeit 3 Monate
nach seiner Ausstellung.

J. A.
(Unterschrift)

Der vorstehend Genannte hat sich heute hier
angemeldet.
(Siegel)  . Mondrevil, den 29 Juni 1941
P. Choquet
(Bürgermeister)

Die Arbeit wurde am
(Siegel)  . Mondrevil, den 28 Nov. 1941
A. Chaumeron
(Der Arbeitgeber)

Vorstehende Angabe des Arbeitgebers wird bestätigt
(Siegel)  . Mondrevil, den 28 Nov. 1941
P. Choquet
(Der Bürgermeister)

CHAUMERON Albert
Mondreville
Seine et Marne

Toelating om in Frankrijk eenmalig de Noord-Oostlinie te overschrijden in beide richtingen, nl op 29 juni 1941 en op 28 november 1941. In de bezette gebieden waren toelatingen als deze cruciaal, daar er in oorlogstijd er een strenge beperking was op het reizen en verplaatsen, en het overschrijden van frontgrenzen niet was toegelaten.

en Pierre beschikken nog steeds over de officiële aanvraag van de burgemeester en het door-
gangsbewijs dat hen doorheen het bezette gebied moest loodsen.

Gedurende twee jaren woonde de familie in Frankrijk. Denise en Pierre gingen naar de plaat-
selijke gemeenteschool en kregen er onderricht in het Frans van Monsieur Monri

Tijdens de campagne in 1955 werd Victor gekwetst aan de voet. Ondanks de ontsteking en
de pijn beet hij wilskrachtig door: hij wou zijn campagne afmaken. Van opgeven kon er geen
sprake zijn. Pierre en zijn vader betrokken met de trein naar Tourcoing, om vandaar naar huis
te gaan om er te rusten. Victor was echter volledig uitgeput: met een laatste krachtingspanning
greep hij in het station een pilaar vast, maar kon niet meer bewegen. Hij werd met een taxi
naar Heldergem gebracht. Dokter Roelandt uit Aaigem werd onmiddellijk geroepen, en gaf
een inspuiting tegen de klem (tetanus). Hij hing een paar weken tussen leven en dood, en
kreeg inspuitingen waarin paardenbloed was vermengd. (De besmetting was waarschijnlijk
veroorzaakt door paardenmest). Familie, geburen en vrienden vreesden het ergste, en deden
de grote ommegang in Aaigem, waarbij ze biddend om genezing smeekten. Hun bede werd
verhoord, en Victor herstelde langzaam. De dokter zei later dat er een klein mirakel was
gebeurd, want hij had gevreesd voor zijn leven. Hij werd echter nooit meer de sterke man van
weleer. Enkele jaren later trok hij mee naar de suikerfabriek. Hij moest er zwaar werk opknap-
pen, maar hij kon het niet meer aan. Het werd zijn laatste campagne.

Ondanks de vele jaren in Frankrijk, ook na haar huwelijk, deed Julienne Lemaire haar uiter-
ste beste om Vlaams te leren, en na verloop van tijd kon ze met familie en vrienden praten. Ze
voelde zich echt thuis in Heldergem, en overleed er op 31 augustus 1966 op 57-jarige leeftijd.
Victor werd een heel pak ouder: hij overleed te Aalst op 31 juli 1983 en werd 80 jaar.

*Roger De Troyer
William Minnaert*

**Haaltertse families in de kijker
Familieboek II
Tentoonstelling (WE 6 en 13 dec. 2008)**

Voor behandelde families surf naar:

www.hk-haaltert.be

Wij danken :

Derry Steenhoudt, Haaltert : foto's
Herman Gees, Haaltert: documenten
Omer Van Cromphaut, Haaltert: foto's
Etienne Van den Stock, Haaltert: bidprentjes en doodsbrieven
Fam. Lucie De Rouck, Haaltert: foto's

Haaltertse priester overleden.

Albert Van Londersele is overleden op 4 augustus 2008. Hij werd geboren te Haaltert op 18 juli 1933 en werd priester gewijd in Gent op 23 mei 1959.

Hij was leraar aan het St.-Gregoricuscollege in Ledeberg, onderpastoor in Meerdonk (1961), onderpastoor in Steenhuize-Wijnhuize en kapelaan in Wijnhuize (1969).

Nadien trok hij naar Zuid-Afrika en werkte er als Fidei Donum priester in Klerksdorp (Transvaal) van 1969 tot 1971. Als gevolg van de apartheidpolitiek ontnamen de autoriteiten hem zijn verblijfsvergunning en keerde hij terug naar België. Vervolgens werkte hij op het eiland Chiloé in Chili van 1972 tot 2005.

De uitvaartplechtigheid had plaats in de St.-Jozefkapel te Wetteren op 5 augustus 2008.



Wie helpt?

Deze mooie gezinsfoto werd ons bezorgd door de fam. Van Buggenhout (Kerksken). Helaas zonder identificatie van de gezinsleden. Dank voor nuttige informatie.

Nieuw...

Gezinsreconstructie Ressegem 1797-1900

Gezinsreconstructie Borsbeke 1600-1900

Auteurs: Jan Paul De Graeve en John Scheerlinck, bestuursleden HK Haaltert
Uitgave: Heemkundige Kring De Hellebaard, Herzele en Heemkundige Kring Haaltert
Verkrijgbaar in het Documentatiecentrum (€ 15).